

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 23.2.2009
COM(2009)81 окончателен

2009/0023 (CNS)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**за сключване от страна на Европейската общност на Протокола за приложимото
право при задължения за издръжка**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. ЦЕЛ

Предложението е свързано със сключването от страна на Общността на Протокола за приложимото право при задължения за издръжка, сключен на 23 ноември 2007 г. в рамките на Хагската конференция по международно частно право. Протоколът е замислен като средство за осигуряване на по-голяма правна сигурност и предсказуемост за вискатели и длъжници по задължения за издръжка. Предвид обстоятелството, че по-голямата част от исковете за издръжка са свързани с деца, протоколът е преди всичко мярка за защита на децата.

2. ИЗГРАЖДАНЕ НА ОБЩО СЪДЕБНО ПРОСТРАНСТВО В РАМКИТЕ НА ОБЩНОСТТА

Европейската общност си е поставила за цел създаването на истинско съдебно пространство, което се основава на принципа на взаимно признаване на съдебни решения.

На своята среща на 18 декември 2008 г. Съветът прие Регламент (ЕО) № 4/2009 относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка¹. Съгласно член 15 от регламента приложимото право при задължения за издръжка се определя в съответствие с Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. относно приложимото право към задълженията за издръжка в държавите-членки, обвързани от този инструмент.

Прилагането на протокола в Общността ще гарантира прилагането на единни и хармонизирани норми относно приложимото право при въпроси за издръжка в държавите-членки.

Освен това хармонизираните норми относно приложимото право са необходимо предварително условие за премахване на екзекватурата за решения, отнасящи се до задължения за издръжка. В резултат съдебните решения, постановени в държавите-членки, обвързани от протокола ще преминават свободно в други държави-членки без никаква форма на контрол по същество от държавата-членка, в която се търси изпълнение. С това ще бъде постигната политическата цел, която е на дневен ред от срещата на Европейския съвет в Тампере през 1999 година.

Поради близката връзка между целта на Регламент (ЕО) № 4/2009 и нормите относно приложимото право протоколът следва да се прилага най-късно от датата, от която се прилага регламентът, т.е. 18 юни 2011 г.

¹ ОВ L 7, 10.1.2009, стр. 1.

3. ПРОТОКОЛЪТ ОТ 2007 ГОДИНА ЗА ПРИЛОЖИМОТО ПРАВО ПРИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ИЗДРЪЖКА

Целта на протокола е да повиши правната сигурност и предсказуемост чрез създаване на общи разпоредби относно приложимото право при задължения за издръжка. Основната цел на хармонизирането на нормите относно приложимото право е да се даде възможност на вискателите да действат при пълно познаване на ситуацията, без да са зависими от различията в националните системи. Протоколът се стреми да намери баланс между правата на вискателя на издръжка и на длъжника.

Протоколът определя приложимото право при задължения за издръжка, които възникват по силата на семейна връзка, родство, брак или сватовство, включително всякакъв вид задължение за издръжка на дете, независимо от семейното положение на родителите (член 1, параграф 1).

Протоколът предвижда, че по принцип задълженията за издръжка се уреждат от правото на държавата на обичайно местопребиваване на вискателя (член 3, параграф 1). Специални норми гарантират защитата на вискателя на издръжката в ситуации, при които той или тя не може да получи издръжка съгласно правото на държавата на обичайното си местопребиваване (член 4). В случай на издръжка на съпрузи всяка от страните може да поиска прилагане на правото на друга държава, която има по-тясна връзка с брака (член 5). Специална норма относно защитата дава възможност на длъжника при определени обстоятелства да оспори иск за издръжка на основание, че такова задължение не съществува нито съгласно правото на държавата на обичайно местопребиваване на длъжника, нито съгласно правото на държавата на общото гражданство на страните, ако има такова (член 6). Страните могат и да изберат приложимото право по отношение на задължение за издръжка както за целите на определено производство (член 7), така и по принцип (член 8).

Прилагане на определеното съгласно нормите в протокола право може да бъде отказано само дотолкова, доколкото неговите последици биха били в очевидно противоречие с общественения ред в държавата на съда (член 13). При определяне на размера на издръжката трябва да се вземат предвид нуждите на вискателя и финансовите възможности на длъжника дори ако приложимото право предвижда друго (член 14).

В протокола е предвидена възможност страна по него да стават регионални организации за икономическа интеграция (член 24).

4. ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА КОМИСИЯТА

В съответствие със съдебната практика на Съда на Европейските общности² Общността е придобила изключителна външна компетентност в областите, обхванати от Регламент (ЕО) № 4/2009. В регламена е записано, че нормите относно приложимото право се определят в съответствие с протокола и протоколът следва да се прилага от държавите-членки най-късно от датата на прилагане на регламента. В тази връзка Комисията предлага Общността да сключи протокола сама.

² Становище 1/03 на Съда от 7 февруари 2006 г. за правомощията на Общността за сключване на новата Конвенция от Лугано относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.

Член 24 от протокола позволява на Европейската общност да декларира при подписването, приемането, утвърждаването или присъединяването, че има компетентност по всички въпроси, уредени в протокола, и че държавите-членки, които са ѝ прехвърлили компетентност, ще бъдат правно обвързани от протокола. Комисията предлага да бъде направена такава декларация.

В член 76 от регламента се уточнява, че регламентът се прилага от 18 юни 2011 г., при условие че Хагският протокол от 2007 г. се прилага в Общността към тази дата. В противен случай регламентът следва да се прилага от датата, от която протоколът се прилага в Общността.

Съгласно член 25 от протокола протоколът влиза в сила след изтичането на определен срок от депозирането на *втория* инструмент за ратифициране, приемане, утвърждаване или присъединяване. Някоя от държавите-членки все още не е ратифицирала протокола. Така, Общността може да бъде първата страна, сключила протокола.

Предвид обстоятелството, че протоколът следва да се прилага в Общността най-късно от датата, от която се прилага регламентът, т.е. 18 юни 2011 г., Комисията предлага да се използва предвидения в член 300, параграф 2 от Договора за създаване на Европейската общност механизъм за временно прилагане на международно споразумение преди неговото влизане в сила. Механизмът за временно прилагане е залегнал в член 300, параграф 2 от Договора за създаване на Европейската общност. Комисията предлага да се направи едностранна декларация в този смисъл при сключване на протокола.

Съгласно член 22 от протокола той не се прилага за издръжка, поискана в договаряща се държава за период, предхождащ влизането в сила на протокола в тази държава. В Общността новият Регламент (ЕО) № 4/2009 относно задълженията за издръжка следва да се прилага за производства, образувани след датата, от която се прилага регламентът, за съдебни спогодби, одобрени или сключени след датата, от която се прилага регламентът, и за актове, сключени с нотариална заверка след датата, от която се прилага регламентът (член 75). Така регламентът може да се прилага и при случаи на искове за издръжка, която се търси за период предхождащ датата, от която се прилага регламентът. Прилагането на регламента паралелно с член 22 от протокола би довело до нежелателния резултат един и същи иск да бъде предмет на различно право в зависимост от периода, за който се търси издръжка. Освен това нормата за премахване на екзекватурата засяга единствено решения, приети въз основа на хармонизираните норми относно приложимото право. Комисията предлага нормите на протокола да се прилагат и в случай, в който издръжка се търси въз основа на регламента за период, предхождащ датата, от която протоколът се прилага в Общността, както и да се направи едностранна декларация в този смисъл при сключване на протокола.

Предложението на Комисията за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, прието на 15 декември 2005 г., бе придружено с оценка на въздействието. Тъй като тази оценка на въздействието обхваща предложеното хармонизиране на нормите относно приложимото право, не е необходимо извършване на друга оценка на въздействието.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за сключване от страна на Европейската общност на Протокола за приложимото право при задължения за издръжка

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в) във връзка с член 300, параграф 2 и член 300, параграф 3 от него,

като взе предвид предложението на Комисията³,

като взе предвид становището на Европейския парламент⁴,

като има предвид, че:

- (1) Общността работи за установяването на общо съдебно пространство, основаващо се на принципа на взаимно признаване на съдебни решения.
- (2) Регламент (ЕО) № 4/2009 относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (наричан по-нататък „регламентът“), приет на 18 декември 2008 г., предвижда, че приложимото право при задължения за издръжка се определя в съответствие с Хагския Протокол за приложимото право при задължения за издръжка от 23 ноември 2007 г. (наричан по-нататък „протоколът“) в държавите-членки, обвързани от този инструмент.
- (3) Протоколът допринася съществено за осигуряване на по-голяма правна сигурност и предсказуемост за вискатели и длъжници по задължения за издръжка. Прилагането на единни норми относно приложимото право ще позволи решения за издръжка да преминават свободно в рамките на Общността без никаква форма на контрол по същество от държавата-членка, в която се търси изпълнение.
- (4) Член 24 от протокола позволява на Общността да подпише, приеме, утвърди или да се присъедини към протокола.
- (5) Общността има изключителна компетентност по всички въпроси, уредени в протокола.

³ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

⁴ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

- (6) Протоколът следва да се прилага в държавите-членки най-късно от датата, от която се прилага регламентът — 18 юни 2011 г.
- (7) Поради тясната връзка между протокола и регламента, протоколът следва да се прилага в Общността временно, ако на 18 юни 2011 г., датата, от която се прилага регламентът, все още не влязъл в сила. При сключването на протокола следва да бъде направена едностранна декларация в този смисъл.
- (8) Протоколът следва да се прилага за всички решения, които могат да бъдат признати и изпълнени съгласно нормите за премахване на екзекватурата, предвидени в регламента, включително по отношение на издръжка, поискана в държава-членка за период, предхождащ влизането на протокола в сила в Общността. При сключването на протокола следва да бъде направена едностранна декларация в този смисъл.
- (9) Съгласно член 3 от протокола за позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност Ирландия ще участва в приемането и прилагането на настоящото решение. [Обединеното кралство няма да участва в приемането на настоящото решение.]
- (10) В съответствие с членове 1 и 2 от протокола за позицията на Дания, Дания няма да участва в приемането на настоящото решение и няма да бъде обвързана от него, нито задължена да го прилага,

РЕШИ:

Член 1

С настоящото от името на Общността се одобрява Протоколът за приложимото право при задължения за издръжка.

Председателят на Съвета се оправомощава да определи лицето/лицата, упълномощено/и да подпише/ат протокола, изразявайки съгласието на Общността да бъде обвързана от него.

Текстът на протокола е приложен към настоящото решение.

Член 2

При сключването на протокола Общността следва да направи следната декларация в съответствие с член 24 от протокола:

„Европейската общност декларира, в съответствие с член 24 от протокола, че тя има компетентност по всички въпроси, уредени в настоящия протокол. Нейните държави-членки не подписват, не приемат, не утвърждават и не се присъединяват към протокола, но са обвързани от протокола по силата на сключването му от Европейската общност.

По смисъла на настоящата декларация терминът „Европейска общност“ не включва Дания, в съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност [, нито Обединеното кралство и Ирландия в съответствие с член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност].“

Член 3

Протоколът следва да се прилага временно от 18 юни 2011 г., датата, от която се прилага регламентът, ако към тази дата протоколът все още не влязъл в сила. При сключването на протокола Общността следва да направи следната декларация:

„Европейската общност заявява, че протоколът ще се прилага временно от 18 юни 2011 г., датата, от която се прилага Регламент (ЕО) № 4/2009 относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, ако към тази дата протоколът все още не влязъл в сила.“

Член 4

В Общността протоколът следва да се прилага и по отношение на искове за издръжка, предявени в нейните държави-членки за период, предхождащ влизането в сила или временното прилагане на протокола в Общността при производства, образувани след 18 юни 2011 г., при съдебни спогодби, одобрени или сключени след 18 юни 2011 г., и при актове, сключени с нотариална заверка след 18 юни 2011 г., датата, от която се прилага регламентът.

При сключването на протокола Общността следва да направи следната декларация:

„Европейската общност заявява, че протоколът ще се прилага и по отношение на искове за издръжка, предявени в нейните държавите-членки за период, предхождащ влизането в сила или временното прилагане на протокола в Общността при производства, образувани след 18 юни 2011 г., при съдебни спогодби, одобрени или сключени след 18 юни 2011 г., и при актове, сключени с нотариална заверка след 18 юни 2011 г., датата, от която се прилага Регламент (ЕО) № 4/2009 относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка.“

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*